

EDİTÖRDEN

Değerli okuyucular, yoğun bir emek harcanarak hazırlanan Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi'nin, dokuzuncu sayısını sizlerle paylaşmanın hakkı gururunu yaşamaktayız. Bu sayımızda da Sosyal Bilimlerin farklı alanlarına ait kıymetli çalışmaları siz değerli okuyucularımızın istifadesine sunmaya çalıştık. Toplamda beşinci yayın yılında olan dergimizin beşinci cildinin birinci sayısında 14 makale yer almakta olup, bu makalelerin ikisi Rusça, diğerleri de Türkçe olarak neşredilmiştir.

Birinci makalede, okul öncesi öğretmen adaylarının yaşadıkları matematik kaygısı ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemek ve farklı demografik değişkenlerin matematik kaygısı ve problem çözme becerisi arasında ilişki olup olmadığını incelemek olarak belirtilmiştir. İlişkisel araştırma modeline uygun olarak gerçekleştirilen bu çalışmaya, araştırmaya katılmaya gönüllü 109 ikinci sınıf okul öncesi öğretmen adayı dâhil olmuştur. Araştırmada katılımcılardan veri toplamak amacıyla Matematik Kaygı Ölçeği (MKÖ) ve Problem Çözme Becerisi Ölçeği (PÇBÖ) kullanılmıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların demografik özellikleri (cinsiyet, yaş, liseden mezun olunan okul türü) ile matematik kaygısı ve problem çözme becerileri arasında bir ilişkiye ulaşılmazken, katılımcıların problem çözme becerileri ile yaşadıkları matematik kaygısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki söz konusudur. Bu araştırmadan elde edilen sonuçların mevcut alan yazında elde edilen sonuçlarla örtüşmekte olduğunu söylenebilir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda; hizmet öncesi dönemde okul öncesi öğretmen adaylarının yaşadıkları matematik kaygısını azaltacak önlemler alınması ve problem çözme becerilerini geliştirecek çalışmalara bu dönemde yer verilmesi önerilmektedir.

Türk Kültüründe Topa Dara (Sopa Topu) başlığı ile kaleme alınan ikinci makalede Türk kültür ve spor tarihinde önemli yeri olan bu oyunun geniş bir perspektif ile araştırılması, ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtılması amaçlanmıştır. Çalışmada geçmişin ışığında, günümüzdeki durumu belirlemek için kullanılan gözden geçirme, derleme yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak ise mülakat ve doküman analizi yöntemleri kullanılmıştır. Elde edilen veriler ışığında oyunun tarihçesi, yapısı, kuralları, saha ve malzeme bilgisi hakkında birçok bulgular elde edilmiştir. Ayrıca oyunun 1800'lü yıllardan daha öncesine dayandığı, özellikle Doğu Anadolu Bölgesi'nde oynandığı anlaşılmaktadır. Yapısı itibarıyla Amerika'da oynanan beysbol oyunu ile benzeştiği ancak birebir etkileşimin olamayacağı anlaşılmaktadır. Oyunda kullanılan sopa ve topun halen oyuncular tarafından doğal ürünler

kullanılarak yapıldığı görülmüştür. Son yıllarda oyunun unutulmaya yüz tuttuğu, belirli köyler dışında genel olarak yeni kuşaklar tarafından oynanmadığı tespit edilmiştir. Makalede bu ve benzeri geleneksel oyunların yaşatılması ve daha kurumsal hale getirilerek sürdürülebilmesinin kültür aktarımı açısından önem arz ettiği ifade edilmektedir.

Fransız Milli Kütüphanesi'nde Bulunan Onsekizinci Yüzyıla Ait Bir El Yazması: Resimli Osmanlı Tarihi başlığı ile kaleme alınan üçüncü makalede, Fransız Milli Kütüphanesi Türkçe El Yazmaları Koleksiyonunda bulunan Turc 140 arşiv numaralı nüshanın tanıtımının yapılması amaçlanmıştır. Söz konusu el yazması nüsha 30 varaktan oluşmaktadır. Her sayfasında bulunan satır sayısı farklılık göstermekle birlikte yazı oldukça okunaklıdır. Eserin 1/A varağında Fransızca el yazısıyla "30 yapraktan oluşan bir el yazısı. Eserin içeriği birkaç portreden oluşuyor. Bunlar arasında bazı Osmanlı padişahlarının portreleri ve hikâyeleri de vardır" notuyla birlikte Fransız Seyyah Paul Lucas'ın imzası ve 1718 tarihi bulunmaktadır. Eser Fransız Kralı XIV. Louis'in eski eserler uzmanı olan ve XVIII. yüzyılda Anadolu'yu ziyaret eden Paul Lucas tarafından Fransa'ya götürülmüş on sekiz el yazmasından birisi olmakla birlikte, eserin bu seyyah tarafından yazılmış olma ihtimali vardır. Çalışma üç kısımdan oluşmaktadır. 1. kısımda Paul Lucas hakkında bilgi verilmiş ve eserin bölümleri tanımlanmış, 2. kısımda eserin transkripsiyonuna ve 3. kısımda eserde bulunan tasvirlerle yer verilmiştir.

Dördüncü makalede ise anavatana katılan son toprak olan Hatay'a 1939-1960 yılları arasında yapılan yatırımların kalkınma odaklı yapılanmalarının analiz edilmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden belge ve doküman analiz yöntemi uygulanarak bölgenin kalkınması incelenmiştir. Özellikle kültürel ve ekonomik anlamda yapılan yatırımların yoğun olarak gerçekleştirildiğini ifade eden çalışmada, Fransız ve Suriye kültürünün Hatay üzerindeki etkisini kırmaya yönelik kültürel faaliyetler yapılırken bir yandan da bölge halkının ekonomik faaliyetler ile kalkınmasını ve refah seviyesinin yükseltilme çabalarının yoğun olduğu sonucuna ulaşıldığı belirtilmektedir.

Çocuk Haklarına Yönelik Metin Değerlendirme Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması başlığı ile İngilizce bir çalışmadan çevrilmiş olan beşinci makalede; Çocuk Haklarına Yönelik Metin Değerlendirme Ölçeğinin geliştirilmesi amacıyla gerçekleştirildiği belirtilmektedir. Araştırmanın yüzey geçerliği, kapsam geçerliği ve yapı geçerliği (pilot ve ana uygulama) için seçilmiş dört farklı örnekleme bulunmaktadır. Yüzey geçerliği için uzmanlardan oluşan amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilen araştırmacının da dâhil olduğu 3 kişilik bir örneklem grubu oluşturulmuştur. Kapsam geçerliği için kartopu yöntemiyle belirlenmiş 12 uzmanla çalışılmıştır. Yapı geçerliği çalışmasında, 120 kişiden oluşan pilot ve 510 kişiden oluşan ana uygulamalarda örneklem seçimi için tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma karma araştırma yöntemlerinden keşfedici desene göre yapılmıştır. Nitel veriler doküman incelemesi yolu ile

toplanyl içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Nicel veriler ise tarama yöntemi ile toplanıp bir istatistik programı yardımı ile analiz edilmiştir.

Altıncı makale, İnanç Turizmi ve Bölgesel Kalkınmaya Etkisi Ağrı İli Örneđi adlı çalışmada; gelişen yeni turizm türlerinden biri olan inanç turizminin, insanların turizme katılmalarını etkileyen önemli nedenlerden biri olduğu ifade edilmiştir. Bu kapsamda geçmişte birçok medeniyete ev sahipliği yapan Ağrı ilinin çalışma sahası olarak ele alındığı aktarılmıştır. Kutsal kitaplara konu olan ve tufandan sonra Nuh'un Gemisi'nin konakladığı inanışıyla inanç turizmi açısından ön plana çıkan Ağrı Dağı ve Ahmed-i Hani Türbesi, ilin inanç turizminin merkezi haline gelmesini sağlayan iki önemli değer olduğu belirtilmiştir. Bu amaçla yapılan çalışmada inanç ziyaretlerinin bölgenin kalkınmasına ekonomik anlamda ne gibi etkileri olduğunu tespit etmeye yönelik otel yetkililerinin görüşleri alınarak durum değerlendirilmesi yapılmıştır.

Türk Popüler Müzik Tarihinde Barış Manço'nun Yeri ve Önemi (1960-1980) adlı yedinci makalede; Türk pop müziği adına yapılan çalışmaların aranjman müzik ile başladığı ve bu süreçte geleneksel motifleri kendi müziğine aktarmış olan Barış Manço'nun, bugün adına Anadolu pop/rock denilen türün gelişmesinde büyük pay sahibi olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca 1960 ve 1980 yılları arasında Türk popüler müziğinin gelişim süreçleri çeşitli olgularla birlikte incelenerek Barış Manço'nun popüler müzik içerisindeki yeri ve önemi ortaya konmaya çalışılmıştır.

Tıbbi -Aromatik Bitkilerin Satın Alımında Bireylerin Bilinç Düzeyi (Erzurum Merkez İlçeleri Örneđi) adlı sekizinci makalede; Erzurum ili merkez ilçelerinde (Aziziye, Palandöken ve Yakutiye) kentsel alanda yaşayan bireylerin tıbbi ve aromatik bitkileri satın almadaki bilinç düzeyinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, oransal örnekleme yöntemi kullanılarak 272 birey belirlenmiş ve örnek hacmi homojen olarak ilçelere dağıtılarak veriler anket yolu ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda bireylerin bilinçli olarak tıbbi aromatik bitkiyi satın almasını satın alım yerleri ve mevsimsel tüketim istatistikleri olarak pozitif yönde etkilediği belirlendiği ifade edilmiştir.

Antroponim İçeren Deyimlerin Çevirisinde Karşılaşılan Zorluklar başlığıyla Rusça olarak kaleme alınan dokuzuncu makalede; Rusçadan Türkçeye yapılan çeviriler temelinde deyimlerde geçen antroponimlerin tam anlamıyla çevrilmediği durumlar incelenmektedir. Ayrıca, metindeki anlamı göz önünde bulundurulmadan özel isimlerin birebir yapılan çevirileriyle ilgili eksiklikler anlatılmaya çalışılmaktadır.

Cumhuriyetin İlk Yıllarında Ankara, Ağrı, Kayseri, Isparta ve Kastamonu İllerinde Yaşayan Batıl İnançlar Üzerine Felsefi Bir Değerlendirme başlığıyla incelenen onuncu makalede; Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu yıllarda halk arasında yaşatılan "Batıl İnançları" tespit etmek için çalışmaların başlatıldığı aktarılırken, bu amaçla Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'nın Le Play metodolojisine göre raporlar hazırlayarak İl Sağlık Müdürlerine gönderdiği aktarılmıştır. Buna bağlı olarak da İl Sağlık Müdürleri'nin raporlara

uygun olarak çalışmalar yaptıkları ve takip eden süreçte de Bakanlığın bu raporları yayınladığı belirtilmiştir. Bu çalışma belirtilen süreçte Ankara, Ağrı, Kayseri, Isparta ve Kastamonu illerine ait raporlarda geçen “Batıl İnançları” içermektedir.

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Öğrencilerinin Rus Dili ve Edebiyatı Derslerindeki Yazılı ve Sözlü Konuşma Zorlukları, başlığıyla Rusça olarak kaleme alınan onbirinci makalede; Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü derslerinde Türk öğrencilerin karşılaştığı zorluklar belirtilmektedir. Türk öğrencilere, Rus dilinin öğretilmesindeki en zor yönlerden birisinin gramer olduğu ifade edilirken, ses bilgisi, imla ve kaligrafinin de ayrı bir zorluk derecesi olduğu aktarılmaktadır. Bu sebeple, Türk öğrencilerle çalışan Rus Dili ve Edebiyatı öğretim elemanlarının yazı yazma gibi iletişim etkinliklerine ayrı bir önem göstermesi ve hazırlık sınıfı ile birinci sınıf öğrencilerinin Rus Dili derslerinde sözlü yanıtlara alıştırmaya gerekliliği önerilmektedir.

Ağrı İlinin Cumhuriyet Dönemi Nüfus Seyri (1923-2018) başlığıyla incelenen onikinci makalede; Doğu Anadolu Bölgesi'nin Yukarı Murat Bölümü'nde yer alan Ağrı ilinin Cumhuriyet dönemine ait (1927-2018) nüfus değişimini ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmada 1927-2018 yılları arasındaki dönemsel sayım sonuçlarından faydalanılmıştır. Sayım sonuçlarının değerlendirilmesi ile elde edilen veriler tablo ve grafikler haline dönüştürülmüştür. Bu verilere göre Ağrı ilinde nüfusun, geçmiş 92 yıllık süreçte beş kattan daha fazla artarak 103.562 kişiden 539.657 kişiye yükseldiği anlaşıırken, erkek nüfus oranının kadın nüfus oranından fazla olduğu ve kentsel nüfus oranının 2010 yılından sonra kırsal nüfus oranını geçtiği anlaşılmaktadır.

İslam'da Sporun Önemi ve Ahlakı başlığıyla kaleme alınan onüçüncü makalede; özel olarak beden eğitimi konusunda İslâmî kaynaklarda geçen bilgileri bir araya getirerek İslâm dini açısından sporun önemini ve spor ahlakını incelenmiştir. Bu açıdan bakıldığında İslâm'ın temel iki kaynağı olan Kur'an-ı Kerim ve sünnetlerin, Müslümanları spora teşvik ettiği belirtilmektedir. Müslümanların ibadetlerine ve diğer görevlerine kuvvetli bir istekle sarılmalarını sağlamak, onlara daha güçlü olma yollarını göstermek, beden sağlığını temin etmek, öte yandan Müslümanların İslam topraklarının savunmasına topyekûn hazırlıklı bulunmalarını teşvik etmek vb. sebeplerden dolayı sporun teşvik edildiği aktarılmaktadır. Bundan dolayı Müslümanlar, Asr-ı Saadetten itibaren Hz. Peygamber (s.a.v.)'in tavsiye ettiği sporlardan atıcılık, binicilik, güreş vs. sporlarla meşgul oldukları ifade edilmiştir.

Faik Reşad; Tarih-i Edebiyat-ı Osmâniyye başlığıyla kitap incelemesi şeklinde neşredilen ondördüncü makalede; Faik Reşad'ın Edebiyat Tarihi türündeki “Tarih-i Edebiyat-ı Osmâniyye” adlı eserinin, Prof. Dr. Erdoğan ERBAY ve Dr. Öğrt. Üyesi Yusuf BABÜR'ün emekleri ile günümüz Türkçesine aktarıldığı, okuyucu ve araştırmacıların istifadesine sunulduğu ifade edilmiştir. Faik Reşad'ın hayatının ve edebi kişiliğinin ifade edilmesinin

yanında özellikle edebiyat tarihi açısından taşıdığı öneme değinilen çalışma, kitap eleştirisi açısından değerli bir tanıtım olarak dikkat çekmektedir.

Önceki sayılarımızda da ifade edildiği üzere dergimiz, yılda iki sayı (Nisan ve Ekim aylarında) yayımlanacak olup, seçici bir şekilde yayın hayatına devam edecektir. Dergimiz hem basılı hem de online yayın şeklinde okuyucularımızın istifadesine sunulmaktadır. Çalışmalarını dergimizde yayımlatmak isteyen yazarlar, dergimizin Dergi Park Ulakbim sayfasındaki (<http://dergipark.gov.tr/aicusbed>) adresinden üye olarak, özgün bilimsel çalışmalarını online olarak gönderebilir ve süreci takip edebilirler. Hakemler (iki hakem oluru) ve yayın kurulu tarafından yayımlanması uygun görülen makaleler, öncelikle Dergi Park sisteminden yeni sayımız içinde yayımlanacak, ardından da basılı şekli yazarlara ve hakemlere enstitümüz tarafından gönderilecektir. Ayrıca dergimiz şu anda TÜBİTAK ULAKBİM TR Dizin tarafından izlenince veya takip sürecinde olup önümüzdeki sayılardan itibaren hem bu dizinde yer alması hem de yabancı alan indekslerine girebilmesi için çalışmalar devam ettirilmektedir. Günümüz itibarıyla ulusal ve uluslararası 10 farklı indekste yer alan dergimizin daha güçlü indekslerde iyi bir statü kazanabilmesi için gerekli girişimler sürdürülmektedir. Bu noktadan hareketle dergimizin ÜAK Doçentlik Kriterlerine uygun hale getirilmesi öncelikli amaçlarımız arasındadır. Ayrıca dergimiz Akademik Teşvik Kriterlerine uygun ve puan alınabilir bir şekilde faaliyetlerine devam etmektedir.

Dergimizin yayım hayatını sürdürmesinde maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen Sayın Rektörümüz Prof. Dr. Abdülhalik KARABULUT ve IC Vakfı yönetim kuruluna şükranlarımı sunuyorum. Dergimizin Beşinci cildinin birinci sayısına makaleleriyle katkı sağlayan değerli bilim insanlarına, hakemlerimize, editör yardımcılarımıza, dergimizin yönetim ve yayın kurulunda özveriyle görev yapan bütün arkadaşlarıma teşekkür eder; dergimizin bilim camiasını ve eğitim hayatına katkı sağlamasını temenni ederim. Dergimizin gelecek sayılarında değerlendirilmek üzere kıymetli akademisyen dostlarımızın yeni çalışmalarını bekler, tüm okuyucularımıza selam ve saygılarımı sunarım.

Doç. Dr. Alperen KAYSERİLİ
Editör

